

Helsingborgs kulturparker

Vård- och utvecklingsplaner

2. Pilvångsplatsen

Pålsjö slottspark · Pilvångsplatsen · Margaretaplatsen
Kopparmölleparken · Vikingsbergsparken · Öresundsparken
Slottshagen · Rosenträdgården · Fyrkanten · Musikparken
Stadsparken · Furutorpsplatsen · Hans Lars lycka

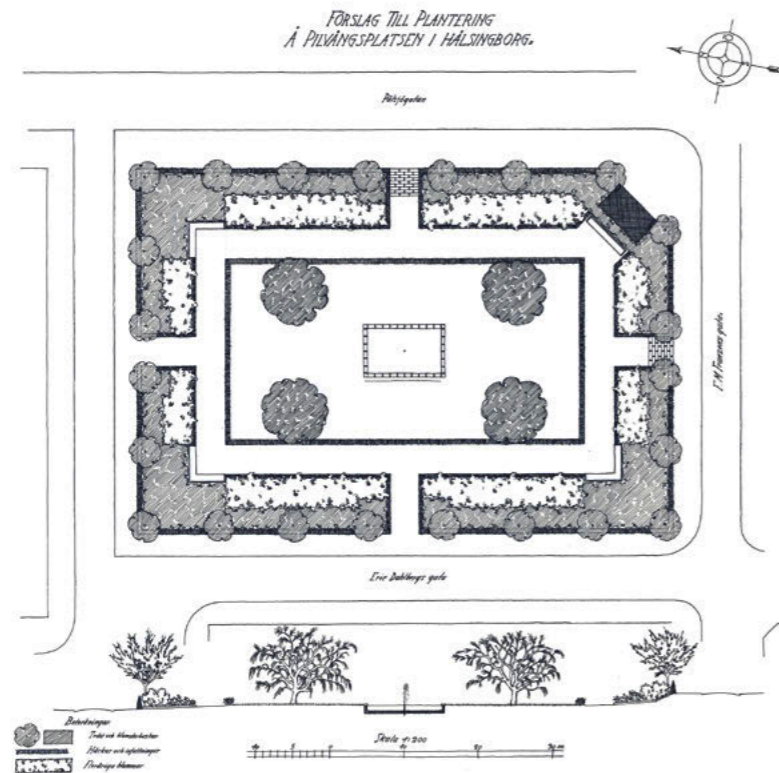

Pilvångsplatsen

Pilvångsplatsen är en mindre kvarterspark och en av Tågaborgs värdefulla gröna oaser. Parken, som har sitt ursprung i 1930-talet, karakteriseras av symmetriska planteringar bestående av rader av körsbärsträd samt bokhäckar och murgröna. På våren blommar mängder av lökväxter i parken. Parken används främst av de boende i området som en plats för avkoppling och lek.

Pilvångsplatsen med kiosk i sydöstra hörnet, utmed spårvägen.
Vykort ur Jan-Erik Hylléns privata samling.

Förslag till plantering på Pilvångsplatsen i Hälsingborg. Det enda som bryter symmetrin är kioskbyggnaden i det sydöstra hörnet. Ritningen är varken daterad eller signerad men allt tyder på att den är gjord av stadsträdgårdsmästare Oskar H Landsberg, omkring 1930. Kioskbyggnaden var även en av hållplatserna utmed spårvagnslinjen. Ritning: Helsingborgs stadsarkiv.

Historik

Pilvångsplatsen anlades 1930–1931, troligen efter ritningar av stadsträdgårdsmästare Oskar H Landsberg. Parken var ett resultat av 1909 års stadsplan, som gjorde det möjligt för nya villaområden att växa fram runt den äldre staden, bland annat i Tågaborg. Planen drog upp ramen för vägar och bebyggelse, och i några kvarter lämnades öppna platsbildningar för att ge villastaden en varierad gatumiljö och tillräckligt med lekplatser och planteringar. Parken har fått sitt namn efter området den ligger i, som tidigare kallades Pihlavången.

Platsen formades enligt 1920-talsklassicismens trädgårdskonst, och inpassades som en liten prydnadspark i omgivande villabebyggelse. Platsen, begränsad av kringliggande gator till en rätvinklig form, gestaltades i stram symmetri. I det avseendet kom platsen att likna parken Fyrkanten på Övre Olympia, anlagd vid samma tid, men Pilvångsplatsen gavs en större mångfald i växtmaterialet. Innanför en trädkrans av japanska körsbär planterades häckar av blomsterbuskar som omgav ytor

med perenner. Mitt i parken anlades en rektangulär damm med springfontän flankerad av fyra hängpilar utplacerade i en gräsmatta. Runtom gräset löpte en grusgång som anslöt till entréerna. I ena hörnet uppfördes en kiosk, som dock revs när spårvägen försvann på 1960-talet.

År 1958 kompletterades parken med en sandlåda som åren därpå följdes av gungor och en klätterställning. Funktionen som lekplats utvecklades ytterligare i slutet av 1960-talet, då dammen lades igen till förmån för en bollplan. Planteringarna genomgick därefter en rad förändringar som delvis frångick den äldre prydnadsparkens dekorativa karaktär. Bland annat ersattes trädkransens körsbär av hästkastanjer och planteringsytorna förenklades. År 2016 genomfördes en upprustning för att delvis återställa de äldre formerna och arterna. Hästkastanjerna byttes tillbaka mot prydnadskörsbär och övriga planteringar gjordes om. Nya bänkar sattes upp och lekplatsen utvecklades, vilket gjordes med en färgsättning inspirerad av omgivande bebyggelse.

Pilvångsplatsen är en liten, rektangulär park i symmetrisk uppbyggnad. Parken omges av klippta avenbokshäckar och innanför löper en krans av prydnadskörsbär.

En grusad gång omger en gräsmatta som ursprungligen innehöll en plaskdamm. I dag flankeras ytan av fyra pilträd och används som bollplan.

Nulägesbeskrivning

Pilvångsplatsens rektangulära form präglas än idag i grunden av stramt gestaltad växtlighet och gångsystem i symmetri. Det delvis nedsänkta läget i förhållande till omkringliggande marknivå bidrar till en ombonad känsla.

Entréer, trappor och vägsystem

Runtom parkens gräsmatta löper en bred grusgång med kant av storgatsten som ansluter till fyra ingångar förlagda mot omgivande gator. Utanför den yttre häcken löper breda grusbelagda trottoarer.

Mot öster och söder består ingångarna av kalkstenstrappor med kantande järnräcken. Mot väster och norr saknas nivåskillnad och ingångarna utgörs av enkla grusgångar.

Växtlighet

Merparten av planteringarna är från 2016 men motsvarar i formerna den ursprungliga anläggningen. Parken omges av klippta bokhäckar och en trädkrans av olika sorters prydnadskörsbär ståendes i strängar av gräs som delvis kantas av rabatter med murgröna och lökväxter.

I den centrala gräsmattan står fyra pilar. Ett modernare inslag utgörs av en piltunnel för lek.

Utrustning

Utmed gångarna står soffor av modellen "Yarden soffa" och moderna belysningsstolpar.

Parkens norra sida upptas av en lekplats i enkelt och diskret utförande. Den innehåller gungor, rutschkana, klätterställning, sandlåda och lekhus, i ytor av sand kantade av storgatsten.

På gräsplanen står två enkla fotbollsmål.

Kulturhistorisk värdering

Parkens övergripande gestaltning är av stor betydelse för förståelsen av områdets ursprungliga planering med grund i 1909 års stadsplan och de arkitektoniska strömningar som präglade trädgårdskonsten och stadsplaneringen vid anläggningstiden.

Som anlagd under tidigt 1930-tal och anpassad efter det geografiskt begränsade utrymmet, präglas Pilvångsplatsen av 1920-talsklassicismens småskaliga estetik och rumslighet.

Av särskild betydelse för de kulturhistoriska värdena är den strama och rätvinkliga symmetrin, den omslutande trädkransen, grusgångarna med entréer samt den tydliga rumsbildning som bildas av den nedsänkta marknivån.

Parköversikt: Daniel Hoffing.

Särskilt värdefulla delar / egenskaper

- Den övergripande rätvinkligna symmetrin.
- Platsens nedsänkta läge.
- Trädkransen av prydnadskörsbär (1).
- Grusgångarna (2).
- Kalkstenstrapporna och entréernas placering (3).
- Den centrala gräsplanen (4).
- De fyra pilträden (5).
- Sittplatserna med parksoffor (6).

Mål

Målsättningen är att Pilvångsplatsen ska bevaras och förvaltas som en representant för 1920-talsklassicismens trädgårdskonst. Målet är att parken vårdas med utgångspunkt i de värdefulla delarna och egenskaperna. Avsikten är vidare att platsens kulturhistoriska värden ytterligare stärks genom åtgärder som grundas i ambitionen med den ursprungliga anläggningen.

Vård och utveckling

Parkens småskalighet medför att brister och skador snabbt kan ge ett ovårdat intryck. Därför bör drift- och underhållsinsatserna ske med täta intervall och med intensitet som bevarar de värdefulla delarna, i både struktur och material.

Lekplatsen är ett sekundärt inslag, om än med sociala värden, och det är av vikt att den vid eventuella förändringar bibehåller ett diskret och enkelt uttryck, inpassat i parkens symmetriska uppbyggnad.

Utrustning i parken

Vi strävar efter enhetlighet på Pilvångsplatsen och därför ska framförallt den här typen av utrustning användas:

Möbler

Soffa Lessebo från Byarums bruk (med förlängt armstöd).
Trä: Oljad mahogny alt. grön RAL 6009.
Stativ: Svart RAL 9005.
Bord: Lessebo bord från Byarums bruk, som anpassas efter soffornas utförande.

Belysning

Armatyr Verda från Fagerhult på avtrappad stolpe alternativt armatur Oppi från ateljé Lyktan på avtrappad stolpe.
Färg: Svart 9005, glans 50.

Skräpkorgar

Byarum från Byarums bruk.
Färg: Svart.
Övrigt: Helsingborgs stadsvapen i relief samt fågelskydd.

HH2000 i plåt, från Jansson & Partner.
Färg: Svart RAL 9005.
Övrigt: Helsingborgs stadsvapen i vitt samt fågelskydd om möjligt.

Daniel Hoffing.

I den norra delen ligger lekplatsen som med sitt ganska diskreta uttryck är väl inpassad i parken.

Pilvångsplatsen

Läge

Pilvångsplatsen ligger i området Tågaborg, norr om centrala Helsingborg, inom fastigheten Gamla Staden 4:1.

Lagskydd och ställningstaganden

Riksintresse: Parken ingår i riksintresset Helsingborg [M15] för kulturmiljövården.

Kulturmiljöprogram för Skåne: Parken ingår i den särskilt värdefulla kulturmiljön Helsingborg.

Bevarandeprogram för Västra Tågaborg (1995): Parken är utpekad som en värdefull platsbildning och beskrivs vara av särskild betydelse för stadsbilden.

HÄLSINGBORG - Park av Tågaborg

Den relativt nyanlagda Pilvångsplatsen omgiven av en trädkrans av japanska körsbär. Innanför breder prydnadsrabatter ut sig, kantade av låga ligusterhäckar. Vykort ur Jan-Erik Hylléns privata samling.

Helsingborgs
kulturparker

Vård- och utvecklingsplaner

